

Onderwerp : Actieprogramma Werkgelegenheidsimpuls

B&W vergadering : 21 november 2017

Zaaknummer : 33589430

Dienst / afdeling : OO - Ontwikkelen en Ondernemen

Aan de gemeenteraad,

Helmond heeft de afgelopen decennia hard gewerkt aan de versterking en vernieuwing van haar economie. Door in te zetten op economische structuurversterking in de breedte én de expliciete keuze voor economische speerpunten heeft Helmond belangrijke randvoorwaarden gecreëerd voor de nodige modernisering en groei van haar economie. En Helmond heeft ook ingezet op verschillende randvoorwaarden voor een goed ondernemers- en vestigingsklimaat, zoals het vraaggericht ontwikkelen van bedrijventerreinen, het opzetten van parkmanagement, de invoering van het ondernemersfonds en het stimuleren van de arbeidsmarkt door bijvoorbeeld het werkgeversplein. Dit alles maakt dat Helmond een gestage ontwikkeling kent van haar economie en de werkgelegenheid die het biedt voor de inwoners van Helmond. Waar de werkloosheid begin 2005 nog boven de 14% lag, is deze inmiddels structureel afgenomen tot onder de grens van de 7%. Er zijn belangrijke stappen gezet, maar met het oog op de resterende opgaven kan de stad het zich niet permitteren om het hier bij te laten. Het werkgelegenheidsfunctie van de stad blijft nog steeds achter bij het landelijk gemiddelde. Ook kent Helmond nog altijd een grote groep werklozen, met beperkte mogelijkheden op sociale stijging. Kortom, economische structuurversterking en het verder bevorderen van de werkgelegenheid blijven dus noodzakelijk.

Strategische Agenda: Meer Banen!

De inzet op deze lijn is feitelijk ook de essentie van de Helmondse Strategische Agenda 2016-2020 'Helmond, stad van het doen'. Hét motto van de strategische agenda is namelijk "Meer banen!". Deze ambitie wordt breed opgepakt:

- vanuit het reguliere economische beleid van de gemeente Helmond, gericht op de 'basis op orde'. Daartoe is onder meer het Economische Impuls Bedrijventerreinen ontwikkeld dat inzet op ruimte geven aan groei van bedrijven, goede bereikbaarheid, een goed vestigingsklimaat en optimale dienstverlening;
- vanuit de strategische programma's (Automotive, Food-Tech, Centrum, Slimme Maakindustrie en Sociale Stad) en de economische speerpunten binnen de Strategische Agenda, gericht op de versterking van de economie en het benutten van kansen. Dit via de doorontwikkeling van Food Tech Brainport en de Automotive Campus, de versterking van Slimme Maakindustrie, het versterken van het Helmondse centrum en het realiseren van sociale stijging door mensen te laten meedoen en kansen te bieden zich te ontwikkelen.

Het reguliere beleid gericht op het verder verstevigen van de basis en de inspanningen vanuit de strategische programma's en economische speerpunten hangen nauw met elkaar samen en versterken elkaar, met als uiteindelijk doel te komen tot economische ontwikkeling en sociale stijging. In onderstaande visualisatie is dat schematisch weergegeven. Het gaat er om dat we als gemeente mogelijk maken wat nodig is, binnen de gestelde kaders, om bedrijven te behouden, te laten groeien en nieuwe binnen te halen. Dit samen met de ondernemers - als ambassadeurs van onze stad - en de andere betrokken partijen.

Vanuit het programma Sociale Stad wordt expliciet ingezet op het vergroten van de vraag naar arbeid (Impulsprogramma Werkgelegenheid) en op het vergroten van de beschikbaarheid en inzetbaarheid van personeel (Onderwijs- en Arbeidsmarkt). Het Impulsprogramma Werkgelegenheid is primair gericht op groei van de vraag naar arbeid (meer banen) in Helmond, en de onderliggende acties zullen daar in directe zin aan moeten bijdragen. De beste manier om sociale stijging te realiseren is namelijk door betaald werk te

verrichten. Vanuit het deelprogramma Onderwijs & Arbeidsmarkt worden acties geïnitieerd die juist een directe bijdrage leveren aan het aanbod van personeel door opleiden, toeiden en bemiddelen van mensen richting deze banen. In essentie betekent dat er in Helmond voldoende banen moeten zijn die passen bij de huidige en toekomstige Helmondse beroepsbevolking ('Werk voor ieder talent'), maar dat er ook voldoende goed gekwalificeerde mensen beschikbaar zijn om het werk uit te voeren ('Talent voor ieder werk').

Voor het Impulsprogramma Werkgelegenheid is een bedrag van € 1,2 mln vrijgemaakt, voorsnog met een looptijd tot en met 2019. Hierbij is het de politieke wens dat speciale aandacht wordt gegeven aan de kwetsbare kant van de arbeidsmarkt. Deze extra impuls voor de werkgelegenheid kan betrekking hebben op geheel nieuwe projecten, maar het kan ook een tijdelijk noodzakelijke intensivering betekenen van bestaande (reguliere) activiteiten. Doel is dat nadat de impuls is afgerond, de initiatieven zelfstandig kunnen blijven bestaan of zijn ingebed in de reguliere werkzaamheden van de gemeente en andere organisaties.

Extra werkgelegenheid via twee routes

In dit voorstel is een inhoudelijk uitwerkingsprogramma met gebundelde opgaven en projecten opgesteld (inclusief globale kosteninschatting) om te komen tot een toename van de werkgelegenheid. Om scherpte te krijgen in de invulling van het programma voor de werkgelegenheidsimpuls is het noodzakelijk om vanuit het ultieme doel (het 'waarom' van het Impulsprogramma) de vertaling te maken naar de belangrijkste routes om daartoe te komen (het 'hoe') en de onderliggende projecten en acties (het 'wat').

Het 'waarom' van het Impulsprogramma is simpelweg het realiseren van groei in het aantal banen in Helmond, met aandacht voor het realiseren van sociale stijging. Voor het direct bevorderen van de werkgelegenheid in termen van groei, d.w.z. extra banen, via de impuls werkgelegenheid zijn er twee routes mogelijk:

1. Ten eerste door uitbreiding van bestaande werkgelegenheid in Helmond, bijvoorbeeld door de groei van reeds aanwezige bedrijven en faciliteren van scale-ups.
2. Ten tweede door in te zetten op volledige nieuwe werkgelegenheid, bijvoorbeeld door het aantrekken van voor Helmond nieuwe bedrijven of via startups.

1. Uitbreiding van bestaande werkgelegenheid

Meestal is sprake van groei als gevolg van een gestage ontwikkeling van bedrijfsactiviteiten, waarbij bedrijven overigens verschillende groeismogelijkheden kunnen hebben (onder meer afhankelijk van de sector waar ze in opereren). Een typische categorie van groeiende bedrijven is de scale-up: jonge bedrijven die de sprong maken van startup naar sterke groeier. Veelal kennen scale-up bedrijven bovengemiddelde groeicijfers, zowel in omzet als werkgelegenheid. In termen van instrumenten en faciliteiten vragen scale-ups andersoortige zaken dan het bestaande bedrijfsleven dat wil uitbreiden. Zoals gesteld zijn het vooral de bedrijven en instellingen die deze banengroei realiseren. De gemeente is daarin faciliterend. Dit doet zij niet alleen door de basis op orde te hebben, maar ook door actief en op het juiste tijdstip te maken en te schakelen en te zorgen voor de juiste verbindingen. Dit vraagt om een gedegen kennis van het netwerk, een vertrouwensrelatie met het bedrijfsleven en voortdurende aanwezigheid in 'het veld', o.a. via accountmanagement en relatiebeheer. Daarnaast kan de gemeente een expliciete rol spelen door specifieke mogelijkheden te bieden (of te organiseren) gericht op investeringsbevordering en het stimuleren van innovatie of faciliteren van experimenteerterruimte waardoor groei (sneller) mogelijk wordt gemaakt.

2. Het naar Helmond halen van nieuwe werkgelegenheid

In dit geval gaat het primair om het aantrekken van bedrijven en instellingen die nieuw zijn voor de stad. Een goed functionerende acquisitie-aanpak en een scherpe propositie vormt daarvoor de basis. De 'nieuwvestigings' kunnen feitelijk overal vandaan komen, maar de praktijk leert dat vanuit de meerderheid afkomstig is uit de directe regio. Vaak zit achter die verplaatsing een simpel huisvestigingsvraagstuk: het aflopen van huurcontracten, onvoldoende ruimte om uit te breiden, samenvoeging van bedrijfsonderdelen, enzovoorts. Daarnaast kan het gaan om bedrijven die specifieke factoren laten mee wegen als de toegang tot kennis en personeel, aanwezigheid van onderzoeks- en testfaciliteiten, nabijheid van klanten, enzovoorts. Startups en spin-offs staan eveneens aan de basis van volstrekt nieuwe werkgelegenheid, maar zij vormen enigszins een aparte categorie met het oog op hun ontwikkelingsfase. Tegelijkertijd zijn er zaken die bij alle type nieuwvestigings van belang zijn, zoals het kunnen doen van een aantrekkelijke vestigingsaanbieding,

het bieden van een warm welkom in Helmond aan het bedrijf én de werknemers of het soepel laten lopen van alle procedures.

In beide routes (nieuwvestigers en uitbreiders) kan een verder onderscheid gemaakt worden naar inspanningen gericht op specifiek de speerpuntsectoren (automotive, food tech en slimme maakindustrie), het centrum (detailhandel/horeca) en overige sectoren (bijvoorbeeld logistiek).

Uitwerking Impulsprogramma Werkgelegenheid

Voor de beoordeling of project en initiatieven in aanmerking komen voor financiële ondersteuning vanuit het budget Impulsprogramma Werkgelegenheid zijn de volgende criteria opgesteld:

- Projecten en initiatieven leveren direct bij aan de overall doelstelling van het programma Sociale Stad, en in het bijzonder aan de realisatie van extra werkgelegenheid in de gemeente Helmond.
- Projecten en initiatieven behoren niet tot de reguliere activiteiten. Wel kan het gaan om een tijdelijke impuls om de reguliere activiteiten verder te ontwikkelen en die later geborgd worden in de gemeentelijke organisatie of bij partners.
- Projecten en initiatieven zijn tijdelijk van aard, binnen de looptijd van het impulsprogramma (t/m 2019).
- Financiering vanuit een andere bron is niet voorliggend.

Navolgend is een uitwerking gegeven van de projecten en initiatieven die binnen het Impulsprogramma kunnen worden geïnitieerd.

Extra impuls versterken van de basis

Een constructieve samenwerking met ondernemers, onderwijs en een goede verbinding met collega-overheden en samenwerkingsverbanden zorgt ervoor dat de economische uitdagingen die Helmond heeft effectief kunnen worden aangepakt. Om de economie optimaal te kunnen faciliteren moeten de gemeente continue in verbinding staan met de ondernemers. Alleen in verbinding met de vraag kun je adaptieve uitvoeringsagenda opstellen waarin de maatschappelijk waarden die de gemeente nastreeft én de behoefte van de ondernemers bij elkaar worden gebracht. Uiteindelijk zijn de ondernemers de beste ambassadeurs van je stad die er voor kunnen zorgen dat andere bedrijven zich ook gaan vestigen in Helmond.

Deze werkwijze staat centraal in de organisatie doorontwikkeling en wordt ingebed binnen het reguliere economisch beleid van de gemeente. Het integraal gemeentelijk accountmanagement en daaraan gekoppelde acquisitie-inzet vormt de basis voor de overige activiteiten en acties ter bevordering van de economische groei van Helmond. Het Impulsprogramma Werkgelegenheid biedt de mogelijkheid om een versnelling aan te brengen in het verder versterken van deze basis. Binnen het impulsprogramma zijn daarvoor middelen gereserveerd (zie tabel hiernaast).

Extra Impuls: Versterken basis	Projecten/Initiatieven	Bedrag	Planning
1. Versneld versterken van het integraal accountmanagement	a. Opstellen actieplan om versnelling aan te brengen in: - invulling en verankering vraaggericht werken met vaste integrale accountmanagers voor alle ondernemersvragen; - verkrijgen actueel inzicht in de sectoren en uitgangssituatie ('meten is weten'); - te ontwikkelen instrumentarium; - opzet 'platform accountmanagement' i.s.m. de stakeholders (Innovatiehuis De Peel, Senzer, SBH, Helmond Marketing, Centrummanagement, Wijkmanagement, Brainport, Stedelijk gebied Eindhoven).	€ 25.000,--	Q1 2018
	b. Uitwerken en formaliseren afspraken met stakeholders + nieuw instrumentarium.	€ 25.000,--	Q1/Q2 2018
2. Versneld focus aanbrengen en intensiveren van de acquisitie-inzet	a. Versnelling aanbrengen in: - opstellen acquisitieplannen voor sectoren/speerpunten^[1] waarin o.a. de volgende aspecten aan de orde komen: - opstellen economische propositie(s) sectoren/speerpunten, in afstemming met positionering stad (Helmond Marketing); - organiseren afstemming met de overige stakeholders (1 loket ZO-Brabant) en verankering binnen Brainport International Desk.	€ 25.000,--	Q1/Q2 2018
	b. Inzet extra tijdelijke 'dedicated' acquisitiecapaciteit sectoren/speerpunten (circa 2-2,5 dgn/week), in aanvulling op de reguliere inzet.	€ 125.000,--	2018-2019
	c. Inzet extra tijdelijke 'dedicated' acquisitiecapaciteit en middelen voor het centrum (circa 2dgn/week), in aanvulling op de inzet en middelen die zijn opgenomen in plan van aanpak voor het centrum.	€ 100.000,--	2018-2019

Extra impuls via nieuwe projecten

Naast de versterking van de basis zoals hiervoor geschetst is er een eerste outline opgesteld van nieuwe projecten die binnen het Impulsprogramma Werkgelegenheid kunnen worden opgepakt. Deze outline is gebaseerd op de hierboven geschetste routes naar extra werkgelegenheid, aangevuld met de input uit de (deel)programma's en de input verkregen in de dialoog met bedrijven en instellingen over de noodzakelijke acties.

^[1] Voor het centrum zijn deze aspecten inmiddels grotendeels is kaart gebracht in de vorm van een plan van aanpak voor acquisitie van nieuwe winkel- en horecaketens en voor de bestrijding van leegstand.

Extra impuls: Nieuwe projecten	Projecten/Initiatieven	Bedrag	Planning
1. Bevorderen innovatie en investeringen gericht op extra banen	a. Om concurrerend te blijven heeft het MKB ondersteuning nodig bij hun R&D activiteiten die zij zelf moeilijk of niet kunnen financieren. Samen met de ondernemers en overige stakeholders zal hiervoor een plan worden opgesteld voor het ontwikkelen en opzetten van een aanjaagfonds voor de economische speerpunten. Het fonds is gericht op het ondersteunen van initiatieven die zijn gericht op creëren van nieuwe werkgelegenheid bij het Helmondse MKB i.r.t. nieuwe ontwikkelingen en toepassingen op het gebied van cobotica, robotica, mechatronica e.d.	€ 100.000,--	Q2 2018 (kaders fonds) Q4 2018 (start fonds)
	b. Om de Helmondse slimme maakindustrie een impuls te geven wordt het initiatief genomen om een field lab slimme maakindustrie als 'shared facility' op te zetten, waarin het Helmondse bedrijfsleven samen met kennis- en onderwijsinstellingen een aantal ontwikkelingen tot een versnelling kan brengen. Doel daarvan is om als bedrijfsleven voorop te blijven lopen ten opzichte van de concurrentie en daarmee de aantrekkingskracht van Helmond voor andere bedrijven te vergroten en op die manier extra banen te creëren binnen dit speerpunt.	€ 100.000,--	Q3 2018 (plan gereed) Q4 2018 (start realisatie)
	c. Faciliteren collectieve aanpak stakeholders gericht op invulling openstaande en latente vacatures. Binnen diverse Helmondse bedrijven staan vacatures open die niet direct kunnen worden ingevuld. Gezocht moet worden naar creatieve oplossingen om snel deze beschikbare in te kunnen vullen, bijvoorbeeld via de inzet van statushouders of via snelle om- en bijscholing van potentieel geschikte werkzoekenden. Dit zorgt direct voor banen.	€ 50.000,--	2018-2019
2. Bevorderen start-ups, scale-ups en spin-offs binnen de speerpunten	a. Start-ups, spin-offs en scale-ups zorgen voor circa 75% van de nieuwe werkgelegenheid. Daarom wordt ingezet op de opzet van Start en Business Incubators, voor het bieden van faciliteiten en professionele ondersteuning. Bij de automotive campus zijn hiermee inmiddels de eerste ervaringen opgedaan en heeft dat geleid tot de eerste vestigingen van start-ups op de campus (b.v. Lightyear). De Start en Business Incubators worden opgezet in afstemming met reeds bestaande programma's en in samenwerking met bedrijven, opleidingsinstellingen, onderwijsinstellingen, financiële instellingen en de overige stakeholders (zoals Brainport en Innovatiehuis	€ 300.000,--	Q3 2018 (business-case) Q4 2018 (realisatie)

	De Peel). Voor de speerpunten Food-Tech en Slimme Maakindustrie zal hiervoor een plan en businesscase moeten worden opgesteld voor de financiering van het programma en de organisatie.		
3. Aanbieden experimenteerruimte in de stad voor nieuwe vormen van bedrijvigheid	a. In kaart brengen en operationaliseren mogelijkheden gebruik bestaande leegstaande panden in de stad. Dit is ook de ambitie binnen het programma Centrum. Er zal actief en met de nodige creativiteit gezocht moeten worden naar nieuwe vormen van ondernemerschap, binnen de wettelijke kaders, waarmee én beschikbare ruimtes kunnen worden benut én nieuwe banen worden gecreëerd. Dit zal projectmatig moeten worden opgepakt, samen met ondernemer, centrummanagement, eigenaren etc.	€ 50.000,--	Q2 2018 (plan van aanpak) 2018-2019 (uitvoering)
4. Specifieke aandacht voor kwetsbare groepen (rode draad binnen alle projecten uit het uitwerkingsprogramma).	a. Uitvoering voorstel Social Label Het voorstel Social Label is voorgelegd aan uw college. Het betreft een samenwerking tussen 2 designers, Arte, The job Factory, Raijmakers en Senzer. Designers ontwerpen design producten met restanten materiaal van Arte En Raijmakers. De productielijn wordt zo ingericht dat er een zo maximaal mogelijk aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan mee kunnen werken en er ook structurele werkgelegenheid wordt gecreëerd. Er is veel, ook internationale, belangstelling voor. Financiering vindt voor 50 % plaats uit het SIF en voor 50 % vanuit de werkgelegenheidsimpuls (50 % = € 20.000). b. Uitvoering nieuwe projecten volgens het principe van Social Label. Dit voorbeeld vraagt om navolging en in het kader van dit impulsprogramma wordt het initiatief genomen om te komen tot vergelijkbare projecten. c. Startersbaan Het voorstel 'Startbaan' is reeds door uw college vastgesteld: Het betreft een samenwerkingsverband van Senzer, SMO en LEV dat een aantal daklozen aan echt werk en huisvesting gaat helpen. Deze werkwijze wordt vervolgens geëvalueerd en duurzaam ingebed in de huidige werkwijze. Doel, aan de voorkant zoveel mogelijk daklozen bij het eerste signaal oppakken en niet meer loslaten tot ze werk en een thuis hebben en het probleem daardoor structureel zoveel mogelijk voorkomen	€ 20.000,-- € 100.000,-- € 138.000,--	2017-2018 2017-2019 2017-2019
5. P.m.	P.m.	€ 42.000,--	

Aandacht voor kwetsbare doelgroepen

Bij het bevorderen van de werkgelegenheid is gevraagd om speciale aandacht voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt. Omdat de overheid de extra banen niet zelf genereert en zij bedrijven niet kan dwingen om specifiek banen te bieden voor bijvoorbeeld laagopgeleiden, zal op een indirecte manier daar rekening mee gehouden moeten worden in het Impulsprogramma. Binnen elk project moet worden geborgd dat er aandacht is voor de kwetsbare doelgroepen op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door een gedifferentieerde aanpak te ontwikkelen bij het aantrekken van nieuwe werkgelegenheid, waarbij rekening wordt gehouden met speerpuntsectoren en andere sectoren, opleidingsniveau en type werkzaamheden. Dit moet daarom als een rode draad lopen door alle op te starten projecten. Daarnaast is het zo dat inspanningen gericht op de 'bovenkant' van de arbeidsmarkt ook positieve effecten hebben op de overige werkgelegenheid. Denk daarbij vooral aan het multipliereffect van kenniswerkers, die in hun kielzog ook werkgelegenheid opleveren op vmbo en mbo niveau.

Vervolgstappen

Als u instemt met het actieprogramma inclusief de globale kostenraming, zal er op basis van dit adaptief actieprogramma de bijbehorende projectvoorstellen worden uitgewerkt. Het vaststellen van de projectvoorstellen is een bevoegdheid van het college. De uitgewerkte projectvoorstellen zullen in tijd verspreid gebundeld aan het college worden voorgelegd. Het gaat hier immers om een adaptief programma, waarbij projecten samen met partners zullen worden uitgewerkt. Het is ook niet altijd zo dat de gemeente de trekkende of uitvoerende partij is, de impuls zal er wel voor zorgen dat projecten in een versnelling komen en projecten in samenhang zullen worden gezien. De eerste uitgewerkte projectvoorstellen zullen in het eerste kwartaal 2018 aan het college worden voorgelegd.

U wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de werkgelegenheidsimpuls.

Wij stellen u voor om het Actieprogramma Werkgelegenheidsimpuls vast te stellen en de globale kosteninschatting, op basis waarvan de projectvoorstellen kunnen worden uitgewerkt, vast te stellen.

Het advies van de commissies Bestuur & Economie en Maatschappij zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond
de burgemeester
mevr. P.J.M.G. Blanksma - van den Heuvel

de secretaris
mr. drs. A.P.M. ter Voert

Bijlage:

- Matrix werkgelegenheidsimpuls.

***Raadsbesluit 4
Vergadering 9 januari 2018***

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 november 2017
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

- 1. het Actieprogramma Werkgelegenheidsimpuls vast te stellen;**
- 2. de globale kosteninschatting, op basis waarvan de projectvoorstellen kunnen worden uitgewerkt vast te stellen.**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 9 januari 2018.

De raad voornoemd,
de voorzitter

de griffier